

KRYTERIA OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO

PROGRAM „SŁOWA NA CZASIE”

KLASA I

ROK SZKOLNY 2010/2011

Koncepcja nauczania języka polskiego autorów programu „Słowa na czasie” jest zgodna z założeniami podstawy programowej, zmierza m.in. w kierunku zorientowania młodego człowieka we współczesnym świecie, odnalezienia związków z tradycją, rozwijania zainteresowania tekstem literackim i innymi tekstami kultury. Zakłada też kształtowanie umiejętności słuchania, czytania, mówienia i pisanie.

1. Zadaniem systemu oceniania z języka polskiego jest wspieranie intelektualnego i osobowościowego rozwoju ucznia i dostarczenie uczniom, rodzicom i nauczycielom rzetelnej informacji o uzdolnieniach, postępach i trudnościach ucznia.
2. Przedmiotowy system oceniania jest podrzędny do wewnątrzszkolnego systemu oceniania.
3. Wymagania edukacyjne są określone na podstawie zreformowanej „Podstawy programowej” i programu „Słowa na czasie”.
4. System oceniania podlega corocznej ewaluacji.

Po ukończeniu klasy pierwszej uczeń powinien opanować następujące zagadnienia:

A. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

DZIAŁ I

Blok 1. Historia literatury „W starożytnym świecie”

- obraz epoki starożytnej: najważniejsze zjawiska historyczne, społeczne i kulturowe (filozofia, nauka, sztuka) - Biblia i mitologia grecka jako źródła kultury europejskiej - uniwersalne wartości w Biblii i mitach - budowa Biblii - biblijny obraz Boga, świata i człowieka - literacki charakter Biblii na przykładzie wybranych gatunków biblijnych - mitologiczne wyobrażenia dotyczące narodzin bogów, świata i człowieka - ingerencja bogów w życie ludzkie - epos antyczny jako najstarszy gatunek epicki - budowa tragedii antycznej - konflikt i tragizm w dramacie antycznym - biblijne i mitologiczne tropy kulturowe - Biblia i mitologia jako skarbnice frazeologizmów

Pojęcia: filozofia, stoicyzm, epikureizm, przepowiednia, prorocstwo, tragizm, rodzaje literackie (epika, liryka, dramat), pieśń, hymn, przypowieść (parabola), mit, mitologia, epos, tragedia antyczna, zasada trzech jedności, alegoria, symbol, sens symboliczny i metaforyczny, przenośnia, porównanie, porównanie homeryckie, atrybut, werset.

Blok 2. Współczesne nawiązania do epoki „Współcześnie o Biblii i antyku”

- motywy biblijne w dzisiejszej literaturze i sztuce - znaczenie Biblii i wiary w życiu współczesnego człowieka - opisywanie obecnej rzeczywistości i relacji międzyludzkich za pomocą symboliki postaci biblijnych i mitologicznych - wpływ filozofii antycznej na współczesną kulturę - Biblia i mity jako źródło inspiracji kulturowych

Pojęcia: mitologizacja, liryka bezpośrednia i pośrednia, anafora, homonim

Blok 3. Literatura bliska uczniom „Przypadek, przeznaczenie czy siła wyższa?”

- różne sposoby interpretowania wydarzeń życiowych: przeznaczenie, przypadek, wola boska - rola przypadku i przeznaczenia w życiu człowieka - dostrzeganie możliwości manipulowania ludźmi za pomocą wróżb i horoskopów, przyczyny popularności tego typu przekazów - wolność i odpowiedzialność a fatalizm i determinizm - przesady (zabobony) w wymiarze społecznym i kulturowym, ocena zjawiska - pogodzenie się z losem jako przykład akceptacji perypetii życiowych, optymistyczna interpretacja doświadczeń ludzkich

Pojęcia: fortuna, fatum, zabobon, narracja pierwszoosobowa i trzecioosobowa, puenta (pointa).

Blok 4. Media „Teatr – świat widza i aktora”

- antyczny rodowód teatru - budowa starożytnego teatru greckiego - podobieństwa i różnice między teatrem dawnym a współczesnym - słowo, gest, ruch – aktorskie środki ekspresji - czynniki współtworzące fenomen teatru: zaangażowanie widza, więź między widzami a aktorami, niepowtarzalność każdego spektaklu - plakat teatralny i jego funkcje

Pojęcia: Dionizje, katharsis, tragedia, komedia, amfiteatr, orchestra, skene, chór, proskenion, scena, widownia, przedstawienie, sztuka, spektakl, happening, premiera, plakat teatralny, gra, kostium, charakteryzacja, kwestia, monolog, didaskalia, akt, kulisy, kurtyna, konwencja, aktor, reżyser, scenograf, dekorator, krytyk, chałtura, nonsens, medium.

DZIAŁ II

Blok 1. Historia literatury „W kręgu średniowiecza”

- obraz epoki średniowiecza: najważniejsze zjawiska historyczne, społeczne i kulturowe (filozofia, nauka, sztuka) - średniowieczny obraz świata - uniwersalny charakter kultury średniowiecza - parenetyczny charakter literatury średniowiecza – wzorzec osobowy władcy, rycerza, świętego-ascety - śmierć jako popularny motyw w średniowiecznej sztuce - legendy rycerskie - symbolika średniowieczna - związki frazeologiczne związane z rycerstwem

Pojęcia: uniwersalizm, hierarchia, wzorzec osobowy, asceza, asceta, rycerz, patos, taniec śmierci (*dance macabre*), tryptyk, iluminacja, epos rycerski, archaizm, symbolika.

Blok 2. Współczesne nawiązania do epoki „Powroty do średniowiecza”

- funkcjonowanie średniowiecznych wartości w obecnej rzeczywistości - wpływ średniowiecza na wyobraźnię współczesnego człowieka - wizerunek śmierci dawniej i dziś - współczesna fascynacja krucjatami - idealizacja jako sposób postrzegania świata - dzieła średniowieczne jako inspiracja dla sztuki i literatury współczesnej

Pojęcia: idealizacja, krucjata, święta wojna, *memento mori*, miniatura, drzeworyt, ironia, negacja.

Blok 3. Literatura bliska uczniom

- kluczowe wartości w życiu człowieka (transcendentne, poznawcze, estetyczne, moralne)

- kryteria kształtujące hierarchię wartości – uniwersalne czy indywidualne? - czynniki budujące więzi międzyludzkie - godne życie i godna śmierć – ponadczasowe pragnienia człowieka - poświęcenie i ofiarność jako wyzwanie dla postawy konsumpcyjnej (idea wolontariatu) - rola rodziny w kształtowaniu wartości etycznych, moralnych i społecznych

Pojęcia: symptom, solidarność, wolontariat, wolontariusz, hospicjum, praca charytatywna, lojalność.

Blok 4. Media „Film – magia ekranu”

- krótka historia kina - filmowe środki wyrazu – obraz, muzyka, ruch - proces powstawania dzieła filmowego, zadania osób tworzących film - gatunki filmowe i kryteria ich klasyfikacji - współcześni twórcy filmowi - kulturalne zachowanie w kinie warunkiem właściwego odbioru filmu

Pojęcia: X muza, kinematograf, kinematografia, film długometrażowy, gatunki filmowe (film gangsterski, kryminalny, historyczny, wojenny, science fiction, horror, komedia, melodramat, musical, thriller, western), środki wyrazu, ujęcie, scena, sekwencja, zdjęcia, plan, montaż, plener, akcja, scenopis, scenariusz, scenografia, reżyser, operator, kompozytor, producent, obsada aktorska, adaptacja, celebrowanie, angaż, antyteza, plakat filmowy, ranking, forum dyskusyjne, pseudonim.

DZIAŁ III

Blok 1. Historia literatury „Renesansowa wiara w człowieka”

- obraz epoki odrodzenia: najważniejsze zjawiska historyczne, społeczne i kulturowe (filozofia, nauka, sztuka) - powrót idei i wartości antycznych - renesansowa osobowość - obraz Boga, świata i człowieka w dziełach czołowych twórców odrodzenia - pochwała uroków wiejskiego życia - nawiązania do starożytnej tradycji poezji żałobnej - nowatorskie pomysły Szekspira – odejście w dramacie od reguł antycznych

Pojęcia: humanizm, renesansowy stoicyzm i epikureizm, reformacja, erudycja, fraszka, tren, dramat szekspirowski, apostrofa, antologia.

Blok 2. Współczesne nawiązania do epoki „Renesans wiecznie żywy”

- człowiek współczesny a człowiek renesansowy - postrzeganie wielkich osobowości odrodzenia z dzisiejszej perspektywy - trwałość renesansowych wartości i postaw życiowych - współczesne realizacje gatunków literackich popularnych w odrodzeniu - bohaterowie renesansowych dzieł w obecnej rzeczywistości

Pojęcia: splendor, konwenans, inspiracja, mecenas, perspektywa zbieżna, pieta.

Blok 3. Literatura bliska uczniom „Radość życia, radość tworzenia”

- radość życia – przywilej, dar, owoc wysiłku duchowego - umiejętność odnajdywania radości w drobiazgach dnia powszedniego - poszukiwanie pozytywnych aspektów cierpienia, bólu, choroby, straty kogoś bliskiego - optymizm i pesymizm – dwie postawy wobec świata - depresja jako choroba współczesnego człowieka, radzenie sobie ze smutkiem - ekspresja twórcza sposobem wyrażania własnej osobowości

Pojęcia: optymizm, pesymizm, euforia, depresja, ekspresja, terapia, horacjanizm, *carpe diem*, dziennik, ekslibris.

Blok 4. Media „Sztuki piękne – świat oczami artystów”

- narodziny sztuki i jej istota - podstawowe dziedziny sztuki i ich wyznaczniki - różne sposoby czytania dzieł sztuki, artystyczne widzenie świata - rzemieślnik i artysta – różne sposoby uprawiania sztuki - sztuka jako skarbnica kultury regionalnej i narodowej

Pojęcia: sztuki piękne, malarstwo, rzeźba, architektura, grafika, rzemiosło artystyczne, portret, pejzaż, martwa natura, oryginał, reprodukcja, kontrast, bohomasz, kompozycja, perspektywa, iluzja,

deformacja, światłocień, faktura, konstrukcja, muzeum, galeria, kustosz, sanktuarium, przeżycie estetyczne, kontemplacja, maskaron, krużganek, arkada, okap.

DZIAŁ IV

Blok 1. Historia literatury „Barokowa wizja świata”

- obraz epoki baroku: najważniejsze zjawiska historyczne, społeczne i kulturowe (filozofia, nauka, sztuka) - poezja dworska – pomysłowość i nowatorstwo - bogactwo, dekoracyjność i efektowność
wyznacznikami sztuki baroku - marność jako temat często spotykany w literaturze i sztuce baroku -
kaznodziejstwo – w obronie wiary i ojczyzny - komiczne i tragikomiczne postacie literackie -
humorystyczne ukazywanie świata (komedia jako gatunek dramatyczny)

Pojęcia: kontrreformacja, kaznodziejstwo, krasomówstwo, demaskowanie, konceptyzm, retoryka, komedia, komizm (słowny, sytuacyjny), tekst główny, didaskalia, intryga, strategia, stereotyp, kontrast, hiperbola, pytanie retoryczne, metafora, peryfraza.

Blok 2. Współczesne nawiązania do epoki „Współczesne oblicza baroku”

- wpływ sztuki i literatury barokowej na wyobraźnię współczesnego człowieka - przemijanie, śmierć, brzydota jako wciąż aktualny krąg artystycznych zainteresowań - XVII-wieczna rzeczywistość z dzisiejszej perspektywy

Pojęcia: turpizm, afektacja, konwenans, sarmatyzm, światopogląd, martwa natura.

Blok 3. Literatura bliska uczniom „Sens istnienia i sprawy ostateczne”

- człowiek w obliczu śmierci - czas żałoby i jego odbicie w kulturze (literatura i muzyka) - doświadczanie własnej tożsamości podstawą człowieczeństwa - religia i sztuka – poszukiwania drogi do nieśmiertelności

Pojęcia: egzystencja, racjonalność, tożsamość, zaświaty, rytuał, ceremonia, żałoba, imaginacja, analogia, propaganda, maskarada, sielanka, fantasy

Blok 4. Media „Muzyka – mowa dźwięków”

- muzyka jako jedna ze sztuk pięknych - istota języka muzyki, muzyczne środki ekspresji: rytm, metrum, melodia, harmonia, dynamika, artykulacja, barwa dźwięku - odmiany muzyki i jej różnorodność - muzyka – łącznik między pokoleniami czy zarzewie konfliktów? - kreowanie idoli przez kulturę popularną, ocena zjawiska - współcześni bardowie - taniec, jego historia, funkcje i przyczyny popularności

Pojęcia: muzyka klasyczna, muzyka rozrywkowa, muzyka popularna, krytyk muzyczny, rytm, metrum, melodia, harmonia, dynamika, barwa dźwięku, artykulacja, melorecytacja, improwizacja, opera, libretto, akompaniament, partie wokalne, partie orkiestrowe, aria, uwertura, antrakt, meloman, idol, bard, balet, teatr tańca, tancerz, balerina, choreograf, choreografia, subkultura, czat, repertuar, premiera, aspiracja, tercet.

B. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Dział I. Komunikacja językowa

Praktyka językowa

- komunikacja językowa i jej elementy, intencja wypowiedzi, rozpoznawanie intencji wypowiedzi (m.in.: aprobaty, dezaprobaty, negacji, prośby, namowy, odmowy, obietnicy) - kłamstwo a prawda, odróżnianie kłamstwa od fikcji literackiej, manipulacja językowa, dostrzeganie w wypowiedzi przejawów manipulacji i prowokacji językowej - odmiany języka: oficjalna i nieoficjalna, mówiona i pisana, stosowanie zasad etykiety językowej

Dział II. Nauka o języku

Fleksja

- czasowniki osobowe i nieosobowe, odmiana czasownika, strona czasownika, czasowniki przechodnie i nieprzechodnie, przekształcanie konstrukcji strony czynnej w konstrukcje strony biernej i odwrotnie, strona czasownika w zdaniu a precyzja wypowiedzi, czasowniki o nieregularnej odmianie, pisownia czasowników z przeczeniem nie i częstką by - imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe, zmienianie form osobowych czasownika na imiesłowy i odwrotnie – ze świadomością ich funkcji oraz odpowiednio do celu całej wypowiedzi, pisownia imiesłów z przeczeniem nie - odmiana rzeczownika, podział rzeczowników, pisownia nazw własnych i pospolitych, rzeczowniki nieodmienne i o nieregularnej odmianie - odmiana przymiotnika, pisownia przymiotników złożonych, przysłówki, stopniowanie przymiotników i przysłówków - odmiana liczebnika, podział liczebników, liczebniki wielowyrazowe, interpunkcja liczebników porządkowych - odmiana zaimków, podział i zastosowanie zaimków, stosowanie dłuższych i krótszych form zaimków - przyimek, spójnik (zagadnienia interpunkcyjne związane ze stosowaniem spójników), wykrzyknik i partykuła, wykorzystanie wykrzyknika w celu wyrażenia emocji, wprowadzanie do wypowiedzi partykuł ze zrozumieniem ich roli w modyfikowaniu znaczenia składników wypowiedzi, pisownia partykuł z innymi częściami mowy - błędy fleksyjne (praca ze słownikiem)

Frazeologia

- związki frazeologiczne stałe i łączliwe (zwroty, wyrażenia, frazy), frazeologia we współczesnej reklamie, rozbicie frazeologizmu jako zamierzony efekt artystyczny - błędy frazeologiczne (praca ze słownikiem)

Składnia

- wypowiedzenie a zdanie, zdanie pojedyncze i złożone - rodzaje podmiotów i orzeczeń oraz sposoby ich wyrażania, zdania bezpodmiotowe - rodzaje przydawek, dopełnień i okoliczników oraz sposoby ich wyrażania, funkcja przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu - analiza składniowa zdania pojedynczego, interpunkcja związana z występowaniem kilku równorzędnych części zdania

Dział III. Formy wypowiedzi

Stylistyka. Tekstologia

- zasady organizacji tekstu, budowa akapitu, spójność tekstu - różne formy notatki (wyliczenie w punktach, schemat, tabela, mapa myśli, streszczenie) - opis postaci, przedmiotu, krajobrazu, przeżyć, sytuacji, dzieła sztuki, scenografii teatralnej - charakterystyka postaci literackiej, filmowej lub rzeczywistej, charakterystyka indywidualna, charakterystyka porównawcza, autocharakterystyka - opowiadanie, rodzaje narracji

PRZEWIDYWANE WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z JĘZYKA POLSKIEGO

W trakcie oceniania oprócz opanowania poszczególnych wiadomości, bierze się pod uwagę kryteria przewidziane przez WSO (np. wysiłek, zaangażowanie), a także odbiór tekstów kultury, w tym szczególnie tekstów literackich, umiejętności nadawcze – wypowiedzianie się w mowie i piśmie, świadome posługiwanie się językiem ojczystym oraz samokształcenie.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocena dopuszczająca:

Czytanie:

- uczeń czyta, ale czynność ta sprawia mu trudności, np. nie zwraca uwagi na znaki interpunkcyjne, przekręca wyrazy, opuszcza je;
- czyta, ale nie wszystko rozumie; wie, że znaczenia niektórych wyrazów można poszukać w słowniku, ale nie wie, w którym;

Mówienie:

- próbuje wyartykułować efekty swej pracy, ale czyni to z wyraźnymi trudnościami; wypowiedzi są nieskładne, niepełne, krótkie;

Słuchanie:

- rzadko kiedy rozumie polecenia, instrukcje, wypowiedzi innych osób, ale próbuje okazać wolę rozumienia;
- dostrzega wyrazy trudne, potrafi się skoncentrować na słuchaniu czytanych, mówionych tekstów;

Pisanie:

- zapisuje wypowiedzi, ale czyni to z różnymi błędami, z których część potrafi wyeliminować;
- nie odróżnia form wypowiedzi, np. opowiadania, listu, streszczenia;
- nie dochowuje trójdzielnej kompozycji wypowiedzi;
- pismo jest często trudne do przeczytania;
- nie zawsze zwraca uwagę na estetykę pisma;

Odbiór tekstów kultury:

- poznaje zalecane utwory – przejawy sztuki (lektury, filmy, przedstawienia teatralne), ale nie wszystkie; słabo orientuje się w znajomości ich treści;
- nie kojarzy nazwiska twórcy z konkretnym dziełem;
- niedokładnie odróżnia przejawy rodzajów literackich;
- nie czyta prasy dla młodzieży, nie zna jej przykładów;
- nie odróżnia przejawów sztuki, np. teatr, muzyka, malarstwo, literatura, film;

Kształcenie językowe:

- nie zawsze kojarzy pojęcia z nauki o języku i nie potrafi dokładnie ich zestawić z przykładami;
- myli pojęcia, terminy, ale zaczyna rozumieć o co chodzi, gdy nauczyciel drogą naprowadzenia pomaga;
- przejawia chęci pojmowania, ćwiczenia, zapamiętywania zagadnień językowych;

Samokształcenie:

- próbuje sporządzać notatki z lekcji, czytanej lektury;
- w sytuacjach kłopotliwych wie, że może szukać pomocy np. w słownikach, ale nie orientuje się w których;
- próbuje sporządzać opis bibliograficzny wykorzystywanej publikacji, ale robi to niedokładnie;
- nie sięga po wiadomości dodatkowe w rodzaju przypisów, wstępu, posłowia;

Ocena dostateczna:

Czytanie:

- czyta, ale niekiedy nie zwraca uwagi na interpunkcję;
- czyta i wie, w którym słowniku poszuka znaczenia niezrozumiałych wyrazów;

Mówienie:

- mówi, starając się, by wypowiedzi były poprawne;
- popętnia błędy, ale stara się je skorygować;
- wypowiedzi, choć nieskładne wyrażone, są sensowne;

Słuchanie:

- uważnie słucha i w zasadzie rozumie czytane i mówione teksty;

Pisanie:

- stara się, by teksty były pisane czytelnym, w miarę możliwości estetycznym pismem;
- prace mają trójdzielną kompozycję i w zasadzie są w określonych formach wypowiedzi;
- stara się w wypowiedzi nie popełniać podstawowych błędów, a jeśli się pojawiają, jest ich stosunkowo niewiele; potrafi je sam wyeliminować;

Odbiór tekstów kultury:

- poznaje zalecane utwory – przejawy sztuki;
- orientuje się w ich tematyce, zna treść, umie wymienić bohaterów, czas i miejsce akcji, wydarzenia;
- kojarzy nazwiska twórców z konkretnymi dziełami;
- zna nazwy rodzajów literackich, potrafi podać przykłady;
- czytuje prasę młodzieżową;
- potrafi wymienić przejawy sztuki;

Kształcenie językowe:

- kojarzy pojęcia z nauki o języku z ich znaczeniem, pełnioną funkcją, myli się jednak niekiedy w ilustrowaniu tej wiedzy przykładami;
- niemal bez pomocy radzi sobie z pojęciami gramatycznymi (osoba, przypadek, rodzaj ...);
- potrafi wymienić najważniejsze funkcje pełnione przez np. części mowy w zdaniu, zasady poprawnej pisowni ...;

Samokształcenie:

- sporządza notatki z lekcji, czytanej lektury, ale nie zawsze ujmuje one najistotniejsze sprawy;
- korzysta z pomocy takich jak słowniki, encyklopedie, ale robi to niezbyt często;
- umie sporządzić prosty opis bibliograficzny;
- rozumie rolę dodatkowych źródeł informacji, jak przypisy, wstępy, posłowia;

Ocena dobra:

Czytanie:

- czyta teksty poprawnie pod względem interpunkcji, przy tym płynnie i głośno;
- czyta i rozumie czytany tekst; słowników używa do szukania nowych znaczeń użytych w czytanim tekście wyrazów;

Mówienie:

- choć na ogół rzadko, ale sam bierze udział w rozmowie, dyskusji;
- stara się dbać o poprawność wypowiedzi;
- próbuje, by były one dłuższe, co najmniej kilkudzaniowe;

Pisanie:

- pisze wyrobionym charakterem pisma, które jest estetyczne i w zasadzie bezbłędne;
- przestrzega zasad interpunkcji; niekiedy tylko zdarza się, że są w tym zakresie uchybienia;
- wypowiedzi są zawsze we właściwej formie i odpowiedniej kompozycji;

Odbiór tekstów kultury:

- zna dobrze treść utworów obowiązkowych, orientuje się w świecie przedstawionym w utworze literackim czy filmie;
- dokładnie kojarzy nazwisko twórcy nie tylko z jednym jego dziełem;
- czyta więcej niż tylko lekturę obowiązkową, ogląda filmy, także ambitne, za inne przejawy sztuki, potrafi okazać im zainteresowanie;
- często czyta prasę także młodzieżową, potrafi wyrazić o niej swoje zdanie krytyczne;
- rozumie problematykę poruszaną w wytworach kultury, umie o niej mówić;

Kształcenie językowe:

- rozumie pojęcia gramatyczne i w zasadzie potrafi wykorzystać je w praktyce;
- rozumie funkcje pełnione w wypowiedziach przez wyrazy w określonych formach gramatycznych;

Samokształcenie:

- zna różne sposoby sporządzania notatek;
- umie korzystać i często korzysta z pomocy słowników, encyklopedii, leksykonów;

Ocena bardzo dobra:

Czytanie:

- swobodnie czyta nowe teksty, od razu je właściwie interpretując;
- dokładnie rozumie czytany tekst, a niektóre wyrazy, których znaczenia nie jest pewien, swobodnie potrafi w odpowiednim "źródle" poszukać;

Mówienie:

- chętnie rozmawia na tematy lekcyjne, czyni to bez trudności, poprawnym językiem, z zastosowaniem niepowtarzającego się słownictwa;
- pilnuje sensu i logiki wypowiedzi;

Pisanie:

- teksty pisze ładnym charakterem pisma, stosuje bogaty zasób słownictwa, prace wykonywane są pod każdym względem bezbłędnie, kompozycja i rozmieszczenie tekstu nie budzą żadnych zastrzeżeń (akapity);
- potrafi uzasadnić użycie np. cytatów, przedstawionego szyku wyrazów, położonych akcentów;
- teksty tworzy nienaganne pod względem interpunkcji;

Odbiór tekstów kultury:

- zna dobrze literaturę obowiązkową i nadobowiązkową;
- dokładnie orientuje się w świecie przedstawionym czytanych utworów, rozumie relacje: literatura – film;
- potrafi doszukiwać się związków pomiędzy utworami literackimi lub różnymi przejawami sztuki;
- potrafi powiedzieć o dziele, ale i o jego twórcy;
- dostrzega relacje pomiędzy sztuką a życiem;

Kształcenie językowe:

- dobrze opanował wiadomości z nauki o języku omawiane na zajęciach;
- nie popełnia błędów w mowie ani w piśmie;
- swobodnie kojarzy zagadnienia tzw. gramatyczne z konkretnymi przykładami, wziętymi z życia, literatury;

Samokształcenie:

- swój udział w lekcjach i prace domowe wspiera dodatkowymi materiałami, pomocami;

Ocena celująca:

Czytanie:

- czyta poezję i prozę "artystycznie" niemal jak w czasie konkursu krasnomówczego;

Mówienie:

- wypowiedzi są w zasadzie zawsze poprawne językowo, rozbudowane, wybiegające poza wymogi lekcyjne, szkolne, programowe, przykładowe pod względem intonacji, interpunkcji;

Pisanie:

- jak w przypadku warunków na ocenę bardzo dobrą, ponadto często prace pisemne wzbogaca przykładami, wiedzą, cytatami spoza lektury, czyni to przy tym celnie, zasadnie;

Odbiór tekstów kultury:

- jak przy wymaganiach na ocenę bardzo dobrą, ale oprócz tego sam próbuje coś tworzyć; pisze, gra, publikuje, występuje, recytuje;
- robi zauważalnie więcej niż na ocenę bardzo dobrą;

Kształcenie językowe:

- jest kimś w rodzaju klasowego eksperta z zakresu gramatyki;
- interesuje się więcej niż inni uczniowie tematyką dotyczącą języka;
- sam docieka, pyta, szuka odpowiedzi na wiele pytań pozaprogramowych z nauki o języku;

Samokształcenie:

- książki nie są dla takiego ucznia tajemnicą;
- potrafi ich dużo czytać i rozumie zawarty w nich sens;

OBSZARY AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIE:

1. Wypowiedzi ustne:

- kilkudzaniowa wypowiedź
- opowiadanie
- prezentacja

- recytacja
- głos w dyskusji
- czytanie tekstu
- 2. Wypowiedzi pisemne:
  - odpowiedzi na pytania
  - ćwiczenia i zadania
  - wypracowanie
- 3. Zadania praktyczne:
  - praca w grupach
  - album
  - korzystanie z różnych źródeł

Metody sprawdzania osiągnięć:

- prace klasowe
- sprawdziany (testy), kartkówki
- dyktanda i testy ortograficzne
  - Ocena dyktand:
    - 1 błąd zasadniczy - ocena dobra
    - 2 błędy zasadnicze - ocena dostateczna
    - 3 błędy zasadnicze - ocena dopuszczająca
    - 4 błędy zasadnicze - ocena niedostateczna
    - 3 błędy drugorzędne równają się 1 błędowi zasadniczemu
- prace domowe
- recytacja
- wypowiedź ustna
- aktywność na lekcji
- prace praktyczne, projekty

Opracowały: mgr M. Orłowska-Przybyła, mgr S. Ziebura-Kuduk, mgr A. Zupok

Sabina Ziebura-Kuduk